

"To se tedy tak nezdržujeme. Bez rakve, co taky — Je to jedno. Kdyby se stříleli v poli, zahrabou je taky tak. A moc jich umírá. To jak někdo z nich zkapne, naloží se a rovnou na hřbitov, musí počkat, až jich tam je víc, pak se vykope hrob — Jděte se podívat, chcete-li. S Bohem, musím jít —"

Věk vyšel znatelně. Zprávy poddůstojníkovy se ho trapně dotkly. Uráželo ho to jednáni s mrtvými... Ale nechal úvah, jak zabíhají opodál vúz od nemocnice se vzdalující. Měl pár koní, na posledním seděl voják v pláští a v třírohém klobouce; za vozem kráčeli dva vojáci, kteří mrtvého Francoize snášeli. Vykroutil ryčleji, aby je dohonil; daleko však nesel a zase stanul, to proto, co shlédl.

Vúz s mrtvým dojížděl k řadě vozů, jež s novým nákladem dělových koní přijížděly od hradebního příkopu. Zajatec, táhnoucí a tlačící ty nejpřednější, zarazil, obrátil se do zadu a oznamoval něco druhým; na ráz zastavil se celý řad a muži různých sedřených uniforem v pláštích i také bez nich, v otrhaných, zašlých epanettách, obraceli zraky k povozu, jenž jim odvízel zase jednoho z druhů. Jak dojížděl, smekli všichni kaskety, třírohé klobouky bez kokard, na poslední počtu mrtvému bojovníku.

Věka to došlo. Hleděl na ně, jak vážně, jak zasmušile provázejí zrakem mrtvého krajanu, za nímž asi mnohá a brzo tou cestou pojede.

Vúz přešel, vojáci pobíhli zajatec, ti se opeřeli nohama o pňdu, nachýlili se hofejším tělem do předu; káry s těžkým nákladem se hnuly. Věk už opět vykročil, pospíchaje za vozem pořád dál kolem zamklých kasáren, pletivem hradeb, kasemat a valů, na nichž zvaldla, vybledlá tráva se chvěla v studeném větru, dál bránami po sviditých mostech nad hlubokými příkopy a ven cestou vedoucí k osamělému hřbitovu.

Očividně u cesty, zdupané, bez barvy, pole bez stromů, vše v jednotvárné rovině, a vše, zorané lány i ouhory, splývající k černému pruhu lesa u Nového Plesu, rozloženému mrákové zkaleným obzorem.

Vúz dojel ku vratům hřbitova v dřevěné ohradě, nad níž se tu tam třásla brizka mladá a vzdychala v příboji větru. Vojáci stáli mrtvého zajatec s vozem a zanesli jej na hřbitov, odkudž brzo vyšli a zavřeli vrata. Zatím vůz už otočil a vrátil se do pevnosti. Vojáci za ním. Potkali docházejícího Věka, podívali se na něj, ale víc si ho nevšimli.

Zvědavost i účastenství ho sem táhly. Když viděl, že jsou vrata zamčena, hledal u nevyšoké hrady stanoviště, odkudž by nejspíš se mohl rozhodnout. Co spatřil na levo od vrat v koutě, kde černala se houť spóví mrazem splátených, toho se zrovna lek. Několik mrtvů, asi pět, šest, leželo tam na holé zemi, v zdupané, puštělé trávě. Několik březových větví trdně selestičích bylo na ně volně nahozeno, jedny jejich příkrov.

Věk pod ním dole rozeznal, že dva z těch Francoizů jsou z vřehního řadu svlečení, dva v neúplné, bílé uniformě, bosí... Viděl i do obličejů, smánil tváře, vyvalil brady vzhůru obrácené i vysoké ruce na prsou v pětě zařatě. Mrazivý vítr čechral mrtvým hrdé vlasy nad studenými čely, zas je do nich sřukoval, až na novo se zachvěly a zavřely. Věk opíraje se o hrabdu stál jako socha, v hlubokém dojmu, a čilý vnitřní mrazivě chvěl. Co zkusil, nešlo je do čech dovědli a co nešlo je sem chvěli! Který z nich je ten mladý, za nějž se P. Vrba modlil? Jak si na surt stýšal — Tady je položil, pomodlil a musejí čekat, až jich bude víc, až přivezou ještě jiné krajanu, aby stálo za věřit hrob. A doma tam — Z hluboka povzdechav, odcháel se od hroby a v tmei náladě vra-

cel se opuštěnou cestou sám k pevnosti, skryté za pásem nejzvěnějších opevnění, povlovných boků, zarostlých chudou a vybledlou travou. Ani hlasu nikde, ani křídlo se nehnuo nad hrabami jako mrtvé pevnosti.

Den se chýlil k západu, v klemtých branách, kdež stráž se choulily v pláště, shluklo se již šero. Na prostranství zahlédl Věk ještě francouzské zajatec. Skládali náklad dělových koní a rovnali je na veliké hromady. Ti, kteří už složili, stáli u svých vozů, nebo zmožení usedli na ně, aby si oddechli.

K těm se Věk přitočil, jako by se šel podívat, a strčil tomu, a tomu balík tabáku, řekl chvatně, aby se rozdělili. Jednomu vtiskl i knihu; více nemohl, neboť voják stojící opodál, se otočil. Nežli však co spozoroval, pustil Věk druhou knihu na zemi do prachu a jako by se nic nestalo, hledě před se, upozornil několika slovy nejbližší Francoize, že je kniha na zemi, ale aby ne hned —

Zaslechl slova díky i překvapení, také nějakou prosbu ještě. Nebylo však radno se již pozdržet. Pospěchal odtud. V hospodě dal hned zapráhnouti a chopiv se otěží vyjel bez prodlení z Josefova. Pořídil to bez nesnáží. S výsledkem však nebyl dost spokojen a sám s sebou také ne. Hnětlo ho, že nendal všech knih, že s nikým nemohl promluvit a že jede bez karet. Vyčítal si, že se mohl stavít u Bilkova bratra, že mohl s Plítkou tovaryšem promluvit. Ale zas si to vymlouval, že je tak dobře, co že by svěřoval takové věci člověku, kterého nezná. Kdyby se vše vyneslo — To by syndikus —

Sešel se s ním dříve nežli se nadál, ještě cestou, jak se zastavil na Opočné, v hospodě, aby vypil korbílek piva. A v té hospodě seděl syndikus. V očíh mu dolehl, jak shlédl Věka, a hned a sladce k němu. Hlavu v týle a ruce si ruce přátelsky se vypyřoval, kde jezdil, a co tak pozdě —

Věk ho zkrátka odbyl, že za obřodem, kde však, nepověděl, a hned ukončil hovor. Také se záhy vytratil, aby syndikus snad s ním nechtěl; koně dost pobízel, aby již byl doma. Ani tu nepověděl, kde jezdil. Zamýšleval se a nepovšiml si ani, že málo mluví. Za nedlouho také vyšel z velké světnice vedle do světničky, kdež měl jako svou pisárnu a stůl s tajnými příhradami a kasou.

Usedl u něho, chtěl psáti P. Věkovi, ale zamyslíl se. Viděl v skonávajícím dnu řadu francouzských zajatců v kárách zapřažených, a mrtvé jejich kamarády, jak tam leželi ve tmách, v tom větru —

Jako by stín vedle něho vystál. Rychle se ohlédl. Dvě milých očí na něm tkvělo; starostně, s láskou i smutně na něj hleděly. Mladá žena jeho stála vedle něho. Porozuměl pohledu i výrazu její tváře dosud svěží. Usmál se, vzal ženu za ruce, stáhl ji mírně k sobě. Musela vedle něho usednout. Ptala se starostně, je-li mu něco, snad že se mu něco stalo, že to na něm viděl. Začal ji chlácholit, že nic, nic, a chtěl jí přivínouti; než uhmula se mu. Jindy jí pohladil, vlněné, srdečné slovo řekl a tvář se jí rozveselila.

A teď stín starosti nechtěl jí mizeti. Hleděla muži do očí a hlas znel váhavě i smutně, když stýkala, že je Věk teď jiná, jiná, nežli býval, to že si jí jinak všimá, jinak že se domů vracel. Teď jako by jí nevěřil, jako by jí nebylo —

Bylo v tom žruo pravdy. Dívky úkol, který kdysi, ho tu z Prahy za mladen ženou tak hnal, pobad, ale v nitru přese teplo, světlou teplo, tisklo, ale stáhlho dýru, za nějž se P. Vrba modlil? Jak si na surt stýšal — Tady je položil, pomodlil a musejí čekat, až jich bude víc, až přivezou ještě jiné krajanu, aby stálo za věřit hrob. A doma tam — Z hluboka povzdechav, odcháel se od hroby a v tmei náladě vra-

ž jak z rozpačitého úsměvu, a jakým se optala, kde dnes byl, byl-li opravdu jak řekl, vycítil, že do jasné a čisté myslí jeho milé Mariany padla krupěj otravné žárliivosti. —

Uvolnilo se mu, a v ten okamžik přemožen, dojat její oddaností, nechtěje, aby se zbytečně trudila, vyznal, že nebyl na Opočné za obřodem a na všech v okolí, jak věra udal, nýbrž že si zašel opět do Josefova. Žádal však zároveň, aby o tom mlčela, aby se panimámě neznámíovala. A povědě, vylíčil, co všechno viděl.

Hned po prvních jeho slovech rozcházel se mrak, jenž tížil mysl mladé Věkové. Po tváři do té chvíle zastíněné rozlí se odlesk vnitřního uvolnění. Záhy však opět zvládněla, jak mužovo vypravování budilo soustrast s ubohými, zvláště když slyšela o těch mrtvých zajatec. Pochopila, proč mohl muž býti tak zamýšlený.

Věk, když dopovídal, na novo jí připomenul, aby před panimámě mlčela.

"Neřeknu, buď bez starosti. — Lekala by se o tebe ještě víc, bez toho mává divný strach, až se sama z toho lekám. Prosím tě, už tam nejzdi."

Přivlnul jí blíž, a již se mu neuhmula.

Hned ráno napsal psaní P. Vrbovi, aby mu podal zevrubnou zprávu o Petru Gazanovi i o tom, co sám viděl.

V ten týden, jednou odpoledne, venku mrzlo a první chomáčky sněhové poletovaly prošeďlým vzduchem, přiběhl Věkům mládence z křámu do světnice oznámil, že sem jde pan syndikus a ještě nějaký pán. Stará Věková seděla u kolovrátku, mladá spravovala Lidušce satky. Věk přeběhl v sedniče oběhnutí knihu. Děti byly ve škole.

Mladá Věková pustila štíť do klínu, jak mládence oznámil syndika. Znalat z řeči mužových a z různých poznámek, že není přílí jejich přítelem. Stará Věková zarazila na ráz kolovrat a pohleděla ulekaně k otevřené sedniče, z které právě vystupoval synek.

"Co je?" ptal se mládence, nevrly, že byl vyrušen.

"Syndikus a nějaký pán v plášti a v klobouku, nejspíš z Opočny, ze zámku, jak se mně zdá."

"Ať si přijdou," odbyl ho Věk zkrátka. Vidá překvapení matčino i ženino, usmál se a zažertoval: "Snad si nemyslíte, že mne odvedou do žaláře? Jen se nebojte. Jdu je uvítat," doložil ironicky.

Vzal klobouk a vyšel do krámu, kde se právě zvonek nade dvěmi rozeběl, jak veházel ten cizí v křídovém pláští a v třírohém klobouku a za ním v hmedém šotáko s mosaznými knoflíky "syndikus" v copu, v botách s holínkami přes černé punčochy, suchý, malý, bez kovných, kulatých o kulírů, s hlavou do týlu. V tváři chorobně hledě, vyvalstých lícních kostí, škodolibě vysvítlo, jak shlédli vstoupícího Věka.

Mladá Věková, jež vyšla opodál za mužem a zůstala v opolootevřených dveřích vedoucích do krámu, viděla, jak syndikus, na otázku mužovu, žeho si přejl nebo žádají, si zamnul ruce, jak usmíval se začal, aby se pan soudce nemrzal, že tuhle pan kancelářský z Opočny přišel, pan vrchní že ho poslá, že se chce podívat, že by tuze rád, totiž že. Lidá podívat se na knihy pana soudce —

"Na mě? Na jaké knihy?" optal se Věk zkrátka, nezáva návěstěnkou, aby pokračoval dál.

Co z té slovně koudle syndikovy jen řouhalo, to rázem odhalil pan kancelářský z Opočny, — prostěbů, ne suchý, ne tučný, vše zardeš, hnědých, pishlavých očí. Přikročil, řekl zkrátka, vědom si svého úkolu i své moci: —

"Mají všelijaké knihy francouzské zakázané. Pan vrchní opečenský poroučí, abych to prohlédl."

Věk ustrnul nad tou obřáživostí, ale hned se dal do svého. "Oui? Jakým právem?" — A hned se také na syndika ostvě obrátil: "Jakým právem?" Syndikus si moudl ruce. "Převážlo to vlásky, vrchnosti to řešou —"

Syndikus najednou roztáhl tenké ruce velkých dlani a zamával jimi jako husa křídly.

"A to byl jiný čas, teď je zas jiné a jiný vítr —"

"A pak je patent," podporoval kancelářský s důrazem, "a ten platí, pořad platí, patent o těch, kteří drží s Francoizi a takovými a — to se ví."

Věk připomenul na ten patent, v nitru se zarazil; ale hned upřel oči rozčilením už lesklé na syndika a vzkríkl:

"Děkuji pěkně za udání."

Syndikus vyzdvihl ruce, ustoupil na krok, jako by se chtěl ohradit, ale v tom spustil kancelářský z ostra na Věka:

"Nechají řeči. Udání je, ale na ně, u krajského soudu stran těch Francoizů. A nezdržujou. Kde mají ty knihy?"

Věk popuzen, uražen, že takový nevdělaný, panský píšat tak s ním mluví, chtěl ho z ostra odhýti. Ale v tom zaslechl za sebou kroky. Žena přicházela ode dveří. K vůli ní se opanoval. Zeptal se syndika jízlivě, kdo tedy bude přehlízet, zda-li pan obecní písař, schválně přestal říkat mu "syndikus", ten že umí francouzsky jako on, Věk, turecky.

"To je má starost," odbyl ho nadutě panský úředník.

"Tak jdou," zval Věk škodolibě. Připadl mu, co ti lidé budou dělat, když ten zámecký jistě také francouzsky neumí. Otevřel dveře na sň.

"Prosím tě, pamatuj se," proslila starostně, měkkým hlasem, "vš, panimáma —"

Když vystoupili nahoru na sedničku, spozoroval Věk, jenž šel napřed, že syndikus zmizel. Kancelářský překvapen řadami knih ve skříní i na stěně chvílku se po nich rozhlížel. Nenadál se, že jich bude tolik; dal se však chutě do díla, ačkoli se Věk poznovu ohradil, že k tomu nemá žádného práva.

"Pan vrchní poručil, ten má právo, a tak dost," odsekl kancelářský ani se neohlédnuv, převraceje titulní listy knih. —

Věková, ustrašená, zatím rokovala s tehny, co se to děje, co z toho bude.

"Ach Jezus! Jezus!" zavzdychala stará. "Už tenkrát, už tenkrát!" Vzpomnělat si, že jí před léty kolikrát nadhodil, jaké má František nezabozské knihy. — Mladá Věková se zas více strachovala, že muž tomu ze zámku něco přilíhí ostřeho poví.

"Půjdu tam," rozhodovala se, "budu ho pamatovat."

"A co ten syndikus —"

"To je šelma, a nevím co zas — Vytratil se hned ze síně, a na podsň. Počkejte, panimáma, přijdu hned —"

Šla, ale jen vystoupila nahoru přede dveře, zahmotily dole dřevěné schody. Nahoru lezl syndikus a za ním ještě někdo, těžšího kroku. Věková zaslechl, jak syndikus tomu zadnímu poroučí:

"Počkáte tedy, u dveří, až vám řeknu. Pan vrchní tu poroučí, musí to být, ty rebellantské knihy odnese, ale až —" Zmlkl jako by utal, když dostoupiv rozeznal Věkovou. Dělal, jako by jí neviděl a vystoupil. Věková hned za ním. Kancelářský přehlízel pňst knihy i, j. díval se na jejich titulky. Co nebylo české, německé nebo latinské, to položil stranou. — Byly to skoro samé francouzské knihy —

Syndikus jen přiblížil, ale na nic ani nesáhl. Kancelářský, jenž si začínal utírat čelo, jak se započítí ustavičným shýbáním a natahováním, pojednou ustal a ukázav na hromádku vylovených knih, řekl, jako by tu Věka nebylo:

"Tak tohle všechno půjde na oufad —"

Věk, jenž chmurně přiblížil, prudce se ozval:

"To jsou mé knihy, nedám jich!"

"Vážu je a dost!"

"To by bylo zlodějství!"

"O tom si ještě povíme."

Vrchnostenský úředník odvrátiv se od Věka, zeptal se syndika, kde má drába.

"Je tu, je tu —" Syndikus hned ku dveřím a zavlnal drába.

"Odstaňte tu!" poroučil úboťník ustavičným.

"Ohrazuju se!" zvolal Věk to německy, nebuje, že žena kládne mu ruku na rameno knoří, líč ho prud, aby jich nechal. —

Frank Svoboda, umělecký závod. POMNÍKOVÝ. Největší sklad pomníků ve Spojených Státech. 1417 South 11th Street, Phone Doug. 3444. 1215-25 So. 13th Str. Phone Doug. 1972.

Hotelu Praha, roh 13. a William ulice. Moderně zařízené pokoje poskytnou i těm nejvýběravějším ten pravý odpůvek. Vzorak čistě vedené kuchyně, jakož i útulné zařízené hostince zajistí ša uspokojí. Posílám na venek — KARLOVARSKÉ MEDOVÉ VÍNO — bednu o 12 láhvích — za \$2.75. JOSEF VAŠKO, majitel.

Herb. Rogerse. Moderně zařízený Buffet. 213 So. 15. St. (vzadu) v budově spoku "Elk". Tento hostinec je moderní v každém ohledu. Zásoby líkérů i šeho druhu nepřepí jakostí má vždy na skladě, jaká nejlepší piva. Krajanu obelouží vždy usmívající se Pepik Altman. Neopouštěte se znetavit u něho. Je čech od kosti a rád sobě s vámi pohovoří. 27-6m.

Nejspolehlivější střížní zboží. ve velkém výběru za nejlevnější ceny naleznete ve známém obchodě manželů: JOHN A. R. A. LIBALOVÝCH, 1262 Již. 13. ul., Omaha. Máme veliký výběr výpravného zboží pro dámy a pány, bohatý sklad prádla všeho druhu a veliký výběr zvláštních láci každého dne. Tel. Dougl. 1066.

Starý Saxon Old Bräu. POKROK, DNE 13. LISTOPADU 1912.

Nevíme jak důrazněji vysvětliti krajanům, kteří jedou do Kalifornie, že musí vzít ze Sacramento východní trať dráhy přes Marysville, jestli se chtějí dostat do Chic. V Chic je stálo člen naší firmy a ukáže jim tá nejlepší pozemky, jaké jsou v světoznámém údolí řeky Sacramento pro českou osadu nabízeny. Od 25. září do 10. října jest levně jízdné. Píšte nám, co asi byste si přáli a my vám pomůžeme najiti nejlepší "bargain", jaký možno zde dostat. Sdělte nám kdy přijedete a budeme Vás očekávati. Adressujte W. J. BULÍN & COMPANY, Box 1008 Chicgo, Cal. Nebo: W. J. BULÍN & COMPANY, Hamilton City, Cal. 5tf

SEVERO-NĚMECKÝ LLOYD. BALTIMORE - BREMEN. Velké, moderní, dvoukřídlové jednokajutové parníky. Pohodlí bez přepychu. Všechny kajuty uprostřed lodí. Bezdrátová telegrafo. Přiměřené ceny: Druhá kajuta... \$37.50, Třetí kajuta... \$35.00, Pouze na "Rhein", "Main" a "Neckar", Mezipalubí... \$31.00. Když jedete navštívit starý domov v Čechách, jeďte přes Baltimere. Když pošlete pro své příbuzné neb přátele, aby přijeli do Ameriky z Čech, kupte jim vyplacené listky přes Baltimere. O úplné podrobnosti požádejte A. SCHUMACHER & CO., General Agents, Baltimore, aneb jejich zástupce v celých Spojených Státech H. CLAUBERTUS & CO., General Western Agents, Chicigo.

Leo-Glass-Andresen Hardware Co. prodává ve velkém množství, vyroběná z lakované plechové nádob. — Člunavý plech, šedý plech a kovové zboží. — Ostnatý drát, křehký, ušlechtlý zboží, křehký, ostnatý drát, náboje a sportovní zboží všeho druhu. 9th and Harvey Streets, Omaha, Neb.